Helsinki 24.1.2019

Miessakit ry | Asiantuntijalausunto Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Asia: Tasa-arvovaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018 (K 22/2018 vp)

Miessakit ry on vuodesta 1995 antanut useita lausuntoja eri ministeriöille ja Eduskunnan valiokunnille vastaavista aihekokonaisuuksista. Seikkaperäisemmät lausunnot ovat luettavissa yhdistyksen nettisivuilta kohdasta Miessakit ry | Yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Tasa-arvovaltuutetun kertomus on kattava kooste tasa-arvovirkamiehistön jo vuosikausia esillä pitämistä, keskeisimmiksi tasa-arvohaasteiksi nimeämistä asioista. Esitetyt suositukset ovat vastaavasti linjassa aiemmin esitettyyn, ja tukevat siten valittuja teemoja ja näkemyksiä. Kertomuksen keskeisin ansio onkin selkeä jatkumo aiempaan, mikä mahdollistaa ymmärryksen kasvun suhteessa haluttuun muutokseen.

Kertomuksen keskeisin ongelma juontaa samasta jatkumosta. Teemasto ja erityisesti niiden sisäiset painopisteet luovat edelleen kuvaa tasa-arvopolitiikan epäsymmetrisyydestä naisten ja miesten suhteen. Vaikka kertomuksen johdanto-osassa esitetään, että asiat on käsitelty myös miesten ja poikien näkökulmasta, painottuu käsittely naisten kokemuksiin ja tarpeisiin. Sama liittyy osin teemavalintaan.

Tasa-arvotyön tekninen ydin tulisi perustua siihen, että naiset ja miehet huomioidaan ensisijaistamatta kumpiakaan. Hyvinvointitarpeet ovat naisten ja miesten osalta pääosin yhteneväiset, mutta haasteet juontavat usein eri poluilta. Tämä johtuu sekä sosiokulttuurisista että biologian myötä henkisistä ja psyykkisistä syistä.

Naisten kokemusten kuuleminen ja tarpeiden huomioiminen on tärkeätä ja kannatettavaa. Se, että tasa-arvotyössä vahvistuttaisi myös osaamisessa kuulla ja huomioida miesten erityistarpeet, ei ole naisilta pois. Miesten kokemismaailman ymmärtämisen ja huomioimisen ohuus vaikuttaa muun muassa siten, etteivät ajatellut toimenpiteet vastaakaan tarvittavassa määrin miesten hyvinvointitarpeisiin. Tämä näkyy miesten hyvinvoinnin kannalta negatiivisesti monissa hyvinvointitilastoissa.

Nyt kertomukseen valittujen teemojen sisällä poikien ja nuorten miesten kouluttautumiseen liittyviin haasteisiin suhtaudutaan kiitettävällä vakavuudella. Kertomuksessa todetaan myös oikein oivaltaen, että ” Syrjäytyminen ja köyhyys ovat sukupuolittuneita ilmiöitä. Tämä on huomioitava ratkaisuja mietittäessä.”.

Yllättävintä kertomuksessa on, että erokriiseihin liittyvää teema loistaa poissaolollaan. Miehet nostavat tasa-arvokysymyksistä keskusteltaessa selvästi eniten esille epäoikeudenmukaisuuden kokemuksiaan erokriiseihin, huoltajuuteen ja myös vanhemmuuteen liittyen. Tietoisuus tästä on varmasti saavuttanut tasa-arvovaltuutetun toimiston, joten poisjätön taustat on syytä selvittää.

Kertomuksessa olisi hyvä myös huomioida sellaisia keskeisiä asioita, joita kansalaiset eivät välttämättä osaa kollektiivisesti sanoittaa tai tuoda esiin, mutta joiden tiedetään vaikuttavan heidän hyvinvointiinsa. Miesnäkökulmasta tällainen on muun muassa se, etteivät miehet tarpeellisissa määrin hyödynnä sosiaali- ja terveyspalveluja, vaikka ovat yliedustettuja monilla tämän sektorin ongelma-alueilla. Painopistettä ja suosituksia tulisikin suunnata siihen, miten palveluja ja niistä viestimistä tulisi kehittää, jotta miesten palveluihin hakeutumisen kynnys madaltuisi.

Tasa-arvopoliittista vaikuttamistyötä tulisi kertomuksessa suositella kehitettävän siten, että miehet kokisivat itsensä nykyistä kollektiivisemmin arvostetuiksi kansalaisiksi. Monesti tasa-arvotyössä luodaan tahtomattakin kuvaa siitä, että miehet sukupuolena olisivat jotenkin syyllisiä negatiivisiin ilmiöihin tai kykenemättömiä hyvän vaalimiseen. Tällaisen harhan viljely on omiaan vaikuttamaan negatiivisesti myös poikalasten minäkuvaan ja kasvuun. Kertomuksen suosituksiin tulisikin liittää seuraava vaikuttamiskampanjaeetos: ”Miehet ovat arvokkaita – tasa-arvotyöllä tuetaan myös heidän hyvinvointiaan”.

Tasa-arvovaltuutetun kertomuksesta on nähtävästi tarkoitus tehdä uusi tasa-arvopoliittinen vaikuttamisväline, joka koostetaan mitä ilmeisimmin aina eduskuntavaalien alla tavoitteena vaikuttaa uuteen hallitusohjelmaan. Suomalaisten hyvinvoinnin kannalta on toivottavaa, että vuoden 2020 kertomus huomioisi nyt käsillä olevaa tasapainoisemmin naisten ja miesten kokemukset ja tarpeet. Kuulluksi tuleminen on avain kunnioittavaan ja harmoniseen kumppanuuteen.

Kiitos asiantuntijalausuntopyynnöstä ja mahdollisuudesta tulla kuulluksi Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa.

Lisätietoja

Tomi Timperi | toiminnanjohtaja | Miessakit ry
+358 50 588 1687 | tomi.timperi@miessakit.fi